

Kantelu Oikeusasiamiehelle

Kantelija:

Minna Haavisto

Kantelu koskee Käypä hoito -työryhmää, joka on laatinut Kosteus- ja homevaurioista oireilevan potilaan hoitosuosituksen. Kyseinen Käypä hoito –suositus ohjaa lääkäreitä lainvastaiseen toimintaan.

Terveydenhuoltolaki (30.12.2010/1326, 8 §) sanoo seuraavaa:

Terveydenhuollon toiminnan on perustuttava näyttöön ja hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin.

Terveydenhuollon toiminnan on oltava laadukasta, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua.

Sosiaali- ja terveysministeriön rahoituksella laadituilla Käypä hoito-suosituksilla ohjataan terveydenhuollossa työskentelevien lääkäreiden toimintaa. Kosteus- ja homevaurioista oireilevan potilaan Käypä hoito –suositus vääristelee tutkimusnäyttöä sekä estää hyviä hoitokäytäntöjä. Tästä seuraa se, että terveydenhuollon toiminta kosteus- ja homevaurioista oireilevan potilaan kohdalla ei ole laadukasta eikä turvallista.

Tutkimusnäytön vääristely: Käypä hoito- suositus linjaa, että allergisen alveoliitin yhteydestä kosteus- ja homevaurioihin ei ole näyttöä. Tämä on vastoin esim. WHO:n ja saksalaisen hoitosuosituksen linjauksia. Näiden mukaan yhteydestä on riittävästi näyttöä. Tarkemmat lainaukset suosituksista liitteessä 1.

Hyvien hoitokäytäntöjen estäminen: Käypä hoito –suositus ei ohjaa lääkäreitä sulkemaan pois vakavimpia homeiden aiheuttamia sairauksia kuten allergista alveoliittia. Allergisen alveoliitin hoidossa altistumisen välttäminen on todella tärkeää ja mikäli potilaan altistuminen jatkuu, voi seurauksena olla keuhkofibroosi tai pahimmillaan potilaan kuolema. Käypä hoito suositus ohjeistaa näin: *Allergisen alveoliitin aiheutuminen rakennuksen kosteus- ja homevauriosta on Suomessa epätodennäköistä, mutta jo lääkärin epäily sairaudesta on etiologiasta riippumatta peruste lähettää potilas tarkempiin jatkotutkimuksiin erikoissairaanhoidon, jossa spesifiset potilastutkimukset harkitaan tapauskohtaisesti.* Eli siis tarvitaan lääkärin epäily epätodennäköiseksi kerrotusta sairaudesta, ennen kuin on tarvetta lähettää potilasta tutkimuksiin. Sitä, millaisista oireista allergisen alveoliitin voi tunnistaa, ei mainita. Potilaan oireiden yhteydestä rakennukseen, ei lääkärin pidä suosituksen mukaan ottaa kantaa, joten altistumisen välttämistäkään ei lääkäri voi suositella. Allergista alveoliittia sairastava potilas jää siis helposti ilman tutkimuksia ja hoitoa. Tämä vaarantaa jopa potilaan hengen.

## Liite 1

Linjaukset allergisen alveoliitin osalta saksalaisessa hoitosuosituksessa, WHO:n linjauksissa ja suomalaisessa Käypä hoito –suosituksessa.

Saksalainen hoitosuositus (<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/27986496>) listaa abstraktissa sairaudet, joiden yhteydestä kosteus- ja homevaurioon on riittävästi näyttö: Allergic respiratory diseases, asthma (manifestation, progression, exacerbation), allergic rhinitis, **exogenous allergic alveolitis** and respiratory tract infections/bronchitis.

WHO 2009 julkaisema linjaus (<http://www.who.int/indoorair/publications/7989289041683/en/>) sanoo sivulla 83 näin: The Institute of Medicine (2004) concluded that clinically significant allergic alveolitis occurred only in susceptible people exposed to sensitizing agents. The studies indicated that there is **sufficient evidence** of an association between the presence of mould and bacteria in damp indoor environments and **allergic alveolitis**. The only new study since that evaluation is that of Seuri et al. (2000), which does not change this conclusion.

Suomalainen Käypä hoito –suositus, linjaa näytön erilaisten sairauksien ja kosteus- ja homevaurioituneiden rakennusten välisestä yhteydestä näin: Yksittäisissä tapauksissa allergisia alveoliitteja on korvattu ammattitautina, vaikka tieteellinen tutkimusnäyttö allergisen alveoliitin ja kosteus- ja homevaurioiden väliltä puuttuu (ks. taulukko 1)

Tutkimusnäyttö	Eri taudit ja oireet
Vahva näyttö	-
Kohtalainen näyttö	Astmaa sairastavien hengitystieoireet Ylähengitystieoireet Yskä Hengityksen vinkuna Hengenahdistus Astman kehittyminen
Heikko näyttö	Hengitystieinfektiot Allerginen nuha Yleisoireet (väsymys, päänsärky, pahoinvointi) Atooppinen ihottuma
Ei näyttöä	Allerginen alveoliitti ODTS Syöpäsairaudet Reumasairaudet